

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางสู่กรอบการวิจัย วิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดที่นำมาเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของครู
- 2.2 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครู
- 2.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู
- 2.4 บทบาทหน้าที่ของครูมัธยมศึกษา
- 2.5 จรรยาบรรณวิชาชีพครู
- 2.6 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของครู

ครู ถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการของการเรียนการสอน เพราะครูคือผู้ถ่ายทอดความรู้ หรือเป็นผู้นำประสบการณ์ทั้งมวลมาสู่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งครูต้องใช้วิธีการสอนแตกต่างกันไป เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน โดยครูต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วยเหลือให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ และจะต้องประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนเพื่อปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความก้าวหน้าและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

คำว่าครู มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง โดยมีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า "ครู-คุรุ" หรือจากภาษาสันสกฤตว่า "คุรุ" ในความหมายที่เป็นคำนาม แปลว่าผู้สั่งสอนศิษย์หรือผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ส่วนความหมายที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาบาลี แปลว่า หนัก สูง ส่วนในภาษาสันสกฤต แปลว่า หนัก ใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2526)

พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ) กล่าวว่า ครู เราเข้าใจแต่เพียงว่าเป็นผู้ควรเคารพหรือมีความหนักที่เป็นเนื้ออยู่เหนือศีรษะ เป็นเจ้าเหนืออยู่เหนือศีรษะของคนทุกคน แต่เดี๋ยวนี้ได้กลายมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพออย่างหนึ่ง (พระเทพวิสุทธิเมธี, 2529) คำอธิบายของพุทธทาสภิกขุดังกล่าวสามารถแยกความหมายของครูได้เป็น 2 นัย คือ

1) ในอดีตมองครูอยู่ในฐานะผู้นำ เป็นผู้เปิดประตูทางวิญญาณของศิษย์ ไปสู่คุณธรรมชั้นสูง ครูเป็นผู้ที่ควรเคารพ เป็นผู้มี ความหนักแน่น เป็นเจ้าเหนืออยู่เหนือศีรษะคนทุกคน

2) ในปัจจุบันมองครูในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพอย่างหนึ่ง พันเอกปิ่น มุทุกันต์ กล่าวว่า คำว่า "ครู" หรือ "ครุ" ซึ่งแผลงไปเป็น "คารวะ" เดิมแปลว่า หนัก ภาวะแบ่งให้ตรงกับ ความหมายต้องแปลว่า "ตระหนัก" หมายถึง การเอาใจจดจ่อ หรือใส่ใจจนให้เดินเข้าหาจนให้รับได้ ความตระหนักในความหมายของคำว่า คารวะ นั้น หมายถึง เอาใส่ใจ สนใจ ปลงใจในคนนั้น ดังนั้นเรียกว่าตระหนักในความดีอันเป็นเนื้อแท้ของคารวะธรรม หรือความเคารพ (ปิ่น มุทุกันต์, 2524)

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้ให้ความหมายและหน้าที่ของครูว่า "...ครูคือผู้ชี้นำทางความคิด ให้รู้ถูกรู้ผิดคิดอ่านเขียน ให้รู้ทุกขรู้ยากคิดพากเพียร ให้รู้เปลี่ยนแปลงสู้สร้างงาน ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์ ให้สูงสุดกว่าสัตว์เดรัจฉาน ครูคือผู้สั่งสอนอุดมการณ์มีดวงมัลย์เพื่อมวลชนใช้ตนเอง ครูเป็นนักสร้างที่ยิ่งใหญ่ สร้างคนจริง สร้างคนกล้า สร้างคนเก่ง สร้างคนให้เป็นตัวของตัวเอง..." จากความหมายดังกล่าว สามารถจำแนกหน้าที่ของครูได้ 2 ประการ คือ หน้าที่ทำการสอน และหน้าที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, 2525)

อย่างไรก็ตาม ภิญโญ สารร กล่าวว่าแนวความคิดเกี่ยวกับครูในสังคมตะวันตก แตกต่างไปจากแนวความคิดของสังคมไทย โดยสังคมตะวันตกถือว่า

ครู คือ ผู้รับจ้างหรือถูกใช้ให้ทำหน้าที่ชี้นำ หรือกำหนดทิศทางในการหาประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน

ครู คือ ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการสอน ซึ่งสามารถทำให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย มีความงอกงาม และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

ครู คือ ผู้ที่จบการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพศึกษาศาสตร์จากสถาบันผลิตครูซึ่งทางการรับรองออกประกาศนียบัตรให้เป็นครูได้ (ภิญโญ สารร, 2521)

จากความหมายของคำว่า ครู ดังกล่าวมาข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า ครูคือผู้สอนคนอื่น และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในสังคมไทยจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย มีชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้นบุคคลที่เป็น“ครู” จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบแห่งความดีงามตลอดเวลา ในขณะเดียวกันต้องเป็นผู้รอบรู้ สามารถชี้้นำกำหนดทิศทางทำให้บุคคลอื่นมีความเจริญงอกงาม และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีด้วย

2.2 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครู

กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2526) ได้สรุปผลการศึกษา พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณลักษณะในจรรยาบรรณและวินัย ตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526 จากการสัมภาษณ์และสอบถามครูประจำการที่ได้รับการคัดเลือกจากคุรุสภาให้เป็นครูผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่น ครูผู้อุทิศตนเพื่อคุณธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพครู และครูผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าคุณลักษณะทั้ง 18 ประการ ควรมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) มุ่งมั่นในผลงาน คือ พฤติกรรมที่ครูศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ รู้จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รู้จุดประสงค์ของการเรียนรู้ เตรียมการสอน ถ่ายทอดเนื้อหาวิชาได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ผลิตสื่อ เตรียมสื่อและใช้สื่อการสอน ประเมินผลการสอนขณะสอนและหลังสอน
- 2) ตรงต่อเวลา คือ รักษาเวลาที่นัดหมาย เข้าสอน และเลิกสอนตรงเวลา และทำงานสำเร็จครบถ้วนตามเวลา
- 3) ยุติธรรมในการตัดสินผลการเรียน คือ ให้คะแนนถูกต้องตามความเป็นจริงตรงตามแนวและเกณฑ์ที่วางไว้
- 4) ยุติธรรมในการตัดสินปัญหา คือ พยายามเข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ก่อนที่จะหาทางแก้ปัญหา ลงโทษเด็กโดยใช้เหตุผล สามารถตัดสินปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผลถูกต้องเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น
- 5) มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย คือ สอนให้เด็กรู้จักหน้าที่และสิทธิ ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดที่มีเหตุผลเป็นหลัก โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นเกณฑ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เข้าใจกระบวนการและวิถีทางในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยอมรับบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน

6) ปฏิบัติตามกฎและระเบียบ คือ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา ปฏิบัติตามระเบียบพระราชบัญญัติครู พระราชบัญญัติข้าราชการครู พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา

7) มีความพยายามในการสอน คือ พยายามศึกษาและหาวิธีการแก้ไขการสอน ให้มีประสิทธิภาพ

8) ตั้งใจสอน คือ ตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุด เอาใจใส่ต่อผลการเรียนของนักเรียน กระตือรือร้นในการเพิ่มประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน ทำงานตามหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ให้เด็กได้รับความรู้

9) สามารถควบคุมอารมณ์ คือ อุดทนอดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ และไม่โกรธง่าย เมื่อถูกนักเรียนรบกวน

10) อุดทนเมื่อเกิดอุปสรรคในการสอน คือ อุดทนที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง ไม่ทอดทิ้งในการสอน

11) ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้คุ้มค่า คือ วางแผนจัดหางบประมาณ จัดระบบการใช้อุปกรณ์ รู้จักเก็บ บำรุงรักษา และใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างประหยัด

12) ศรัทธาในอาชีพครู คือ รักที่จะให้ความรู้อบรมสั่งสอนศิษย์ ไม่กระทำการใด ๆ ให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีอุดมการณ์ในการทำงาน ขวนขวายหาความรู้ในวิชาชีพครู มีความภาคภูมิใจในอาชีพครู

13) ซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู คือ ไม่เอาเปรียบและหาผลประโยชน์จากเด็ก ไม่อาศัยหน้าที่การงานแสวงหาประโยชน์ ไม่นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน รักษาความลับของนักเรียน เพื่อนร่วมงานและสถานศึกษา

14) สุขภาพแข็งแรง คือ แต่งกายเหมาะสมตามระเบียบ รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้ถ้อยคำและวาจาสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ

15) ยึดมั่นในศาสนา คือ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามโอกาสอันควร ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ไม่แสดงอาการหรือวิจารณ์ศาสนาในทางเสื่อมเสีย

16) มนุษยสัมพันธ์ คือ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีความจริงใจต่อผู้อื่น ประสานประโยชน์ และปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

17) บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าร่วมกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รักษาสารณสมบัติ

18) ความสามัคคี คือ ช่วยเหลือกันในหน้าที่การงานและร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหา

2.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู

หน้าที่และความรับผิดชอบของครู หมายถึง กิจที่ผู้เป็นครูจำเป็นต้องกระทำให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ซึ่งการกระทำของครูอาจจะเป็นไปโดยอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย หรือด้วยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสมก็ได้ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2534)

ครู เป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการให้การศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบมากมาย และกว้างขวาง เป็นผู้ให้ความรู้ด้านวิชาการ วิชาอาชีพพลสร้างเสริมประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตในสังคม อบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ดังนั้น ครูต้องมีจรรยาบรรณที่อันดีงาม และต้องอยู่ในวินัยตามระเบียบประเพณีของครู ซึ่งระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามประเพณีของครู พ.ศ. 2526 กำหนดไว้ ดังนี้ (กองการมัธยมศึกษา, 2531)

1) เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2) ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

3) ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

4) รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามประพฤติการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู

5) ถือปฏิบัติตามระเบียบและขนบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

6) ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือนและปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ

7) ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตนเอง และไม่เบียดบังใช้แรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน

8) ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

9) สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ของ
ผู้ร่วมงาน และของสถานศึกษา

10) รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน

อำไพ สุจริตกุล และคณะ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่ของครู สรุปได้ว่า
ครูที่มีความรู้คู่คุณธรรมควรมีบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วน ดังนี้

1) สั่งสอน มีกึ๋น อบรมปณิธานศิษย์ เพื่อพัฒนาตนให้มีสติปัญญา มีเหตุผล มีความ
เจริญงอกงามทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม มีความสามารถและมีทักษะในการประกอบ
อาชีพสุจริต คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ และที่สำคัญคือพัฒนาศิษย์จนเป็นผู้มีความรู้ควบคู่
คุณธรรม

2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูต้องเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้งานวิจัย
ของตนเอง และของผู้อื่นด้วย

3) แนะนำ กำกับ ติดตามผลการสอน นิเทศงานและบริหารเป็น ความก้าวหน้าของครู
มิใช่เพียงแต่สอนเก่งเท่านั้น ครูต้องทำงานร่วมกันในสถาบันเป็น ย่อมมีกฎเกณฑ์ในความ
ก้าวหน้าทั้งด้านอายุการทำงาน ความสามารถในการสอน การให้บริการและการบริหารงาน
ต่าง ๆ ครูที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์มาก ย่อมจะทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ กำกับ ดูแล
ตลอดจนช่วยเหลือติดตามผลงานของบุคลากรในสถาบันของตนตามลำดับอาวุโสได้เป็นอย่างดี

4) ประยุกต์ใช้ทรัพยากรคนและสังคมให้เป็นประโยชน์ได้ทุกเมื่อ ครูอาจารย์มีหน้าที่และ
บทบาทในการระดมทรัพยากร และรู้จักใช้ทรัพยากรสังคม ให้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อการเรียน
การสอน สถาบัน และสังคม

5) เป็นผู้สร้างและมีมนุษยสัมพันธ์อันดี ครูต้องเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมหรือ
ชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

6) เป็นนักพัฒนาสังคมและบุคคล ครูควรมีบทบาทหรือทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิผลประโยชน์
หรือโอกาสเพื่อความเป็นธรรมของสังคม

จะเห็นว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของครูต้องถือปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม
กฎ ระเบียบของทางราชการ รวมทั้งจำแนกอันถูกต้องและเหมาะสมด้วยวิญญานของความเป็นครู
เพื่ออบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดีตามที่สังคมประเทศชาติต้องการ

2.4 บทบาทหน้าที่ของครูมัธยมศึกษา

การมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา คุณธรรม ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อผู้เรียนจะได้ค้นพบความต้องการความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อเพียงพอแก่การประกอบงานอาชีพที่ตนถนัด ทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบงานอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสันติสุข (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช, 2535)

การมัธยมศึกษา มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับการปรับตัว การบูรณาการ การจำแนก ความแตกต่าง การปลูกฝังประชาธิปไตย การเตรียมเพื่อการศึกษาต่อ การสำรวจความถนัดและความสนใจ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาคือความต้องการของรัฐ ความต้องการของสังคม ความต้องการของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการศึกษามัธยมศึกษา และหลักสูตร

โรงเรียนมัธยมศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดสอนวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต สำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และจัดสอนวิชาชีพหรือวิชาการที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงปรารถนา เพื่อให้วัยรุ่นที่จะเป็นผู้ใหญ่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้บริการและประสานสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามกฎหมายที่กำหนดเพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ (สุจิต เพียรชอบ, 2525 อ้างถึงใน โสภณ สุยะศรี, 2538) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจกับหลักสูตร ตลอดจนหลักสูตรวิชานั้น ๆ ที่ตนสอน ทั้งที่เป็นวิชาบังคับ และวิชาเลือก ศึกษาหาวิธีสอนต่าง ๆ นำไปใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
- 2) ใช้บริการ ครูจำเป็นต้องใช้บริการที่โรงเรียนจัดหาให้ เช่น ห้องสมุด สื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อนักเรียนจะได้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้ง
- 3) ประสานสัมพันธ์ ครูต้องร่วมมือกันจัดทำคู่มือครู แบบฝึกหัด ข้อทดสอบ อาจจะเป็นระหว่างหมวด กลุ่มโรงเรียนหรือจังหวัด
- 4) สร้างสรรค์แผนการสอน ครูจะต้องทำโครงการสอน ซึ่งโครงการสอนประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอน กิจกรรม การประเมินผล

5) ปรับปรุงงานของตน เพื่อให้นำหลักสูตรแต่ละรายวิชาไปใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ควรปรับปรุงงานด้านวิชาการให้ทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลง และเพื่อเป็นการเสริมสมรรถภาพทางการสอน โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเอง

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าบทบาทหน้าที่ครุมัธยมศึกษา คือ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ด้านคุณธรรมและทักษะตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อประกอบอาชีพที่สุจริตต่อไป นอกจากนี้ครุมัธยมศึกษา ต้องมีบทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไขปัญหาในสังคม เป็นผู้ปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.5 จรรยาบรรณวิชาชีพครู

จรรยาบรรณมิใช่ข้อบังคับและมีใช้กฎหมาย แต่จรรยาบรรณเป็นแนวทางหรือกรอบการดำเนินชีวิตในวิชาชีพที่ผู้นั้นพึงยึดถือปฏิบัติ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทุกสาขาวิชามีเป้าประสงค์ร่วมกัน คือ มุ่งความเจริญ ความมั่นคงของผู้ปฏิบัติงาน และความเจริญก้าวหน้าของวิชานั้น ๆ บุคคลใดที่ยึดถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้า และมีความมั่นคงในการประกอบวิชาชีพ และช่วยให้วิชาชีพของตนมีเกียรติภูมิที่สูงส่ง เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมทั่วไป

จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ดังนั้น เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณครูจึงหมายถึงประมวลความประพฤติหรือกิริยาอาการที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูประพฤติปฏิบัติ เพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะความเป็นครู

สำหรับจรรยาบรรณครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเรียกว่า ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครูและวินัย ตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506 ซึ่งออกโดยคุรุสภา เพราะคุรุสภาเป็นองค์กรของครูที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 จรรยาบรรณครูมีปรากฏครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2506 โดยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา ท่านได้ออกระเบียบจรรยาบรรณครูพร้อมกัน 2 ฉบับ คือ

1) ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครูระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2506

(1) ครูควรมีจิตศรัทธาในอาชีพครู และให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน

- (2) ครูควรบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู
- (3) ครูควรใฝ่ใจศึกษาหาความชำนาญอยู่เสมอ
- (4) ครูควรตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ
- (5) ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิด
- (6) ครูควรรู้จักเสียสละ รับผิดชอบในหน้าที่การงานทั้งปวง
- (7) ครูควรรักษาชื่อเสียงของคณะครู
- (8) ครูควรรู้จักมัธยัสถ์ และพยายามสร้างฐานะของตนเอง
- (9) ครูควรยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ และไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น
- (10) ครูควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2) ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506

- (1) ครูต้องสนับสนุนและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (2) ครูต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่

ระมัดระวัง รักษาประโยชน์ของสถานศึกษา

(3) ครูต้องสุภาพเรียบร้อย เชื้อพียง และไม่กระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงาน โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ห้ามมิให้กระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรืออนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

(4) ครูต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่สถานศึกษา จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานไม่ได้

(5) ครูต้องประพฤติตนอยู่ในความสุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงตรง

(6) ครูต้องรักษาชื่อเสียง มิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามมิให้ประพฤติการใด ๆ ที่อาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์และชื่อเสียงของครู เช่น ประพฤติตนเป็นคนเลวเฟล เสพเครื่องดองของเมาจนครองสติไม่ได้ มีหนี้สินรุงรัง หมกมุ่นการพนัน กระทำความผิดอาญา ประพฤติผิดทางประเวณีต่อบุคคลและคู่สมรสของผู้อื่น กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใด อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน

(7) ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามแก่บุคคล

(8) ครูต้องถือและปฏิบัติตามธรรมเนียมของสถานศึกษา

(9) ครูต้องรักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน

(10) ครูต้องรักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา

จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

- (1) ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์ โดยเสมอหน้า
- (2) ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (3) ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ
- (4) ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของศิษย์
- (5) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
- (6) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านการวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
- (7) ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
- (8) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
- (9) ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

2.6 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ประสบปัญหาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จะเห็นได้จากในช่วงที่ผ่านมา การจัดการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้เพราะครูยังมีพฤติกรรมการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ไม่ใช้สื่อการสอนหรือใช้ไม่ครบถ้วนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลักสูตร คู่มือครูและแผนการสอนกำหนด ยึดการถ่ายทอดความรู้โดยครูเป็นผู้บอกอย่างเดียว ไม่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ที่เป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญยิ่งของปัญหาการศึกษา

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูดังกล่าว คุรุสภาซึ่งเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะองค์กรส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นเมื่อปี 2533 ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา และได้เผยแพร่เกณฑ์ดังกล่าวไปยังครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากเกณฑ์ดังกล่าว มีลักษณะเป็นนามธรรม ยากแก่การปฏิบัติและการประเมิน

จึงไม่มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามเกณฑ์เท่าที่ควร (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2537) และในปี 2537 คุรุสภาได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูจากเดิม 4 ด้าน เป็น 11 ข้อ เกณฑ์มาตรฐานนี้มีเนื้อหาครอบคลุมเกณฑ์เดิม สามารถปฏิบัติและประเมินพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของครูได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูผลักดันจากคุณภาพภายในตัวครู เกณฑ์มาตรฐานทั้ง 11 ข้อ กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เมื่อสอนไปแล้วครูสามารถตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง และชื่นชมต่อความสำเร็จของผู้เรียน เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพื่อประกันคุณภาพในการทำงานและการเป็นครู เกณฑ์แต่ละข้อมีระดับคุณภาพ 3 ระดับ ครูและผู้บริหารการศึกษาสามารถนำเกณฑ์ไปปฏิบัติได้ทันที คุรุสภาได้ประสานการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) และหน่วยงานต้นสังกัดของครูเพื่อให้การปฏิบัติตามเกณฑ์นี้ส่งผลต่อครู นักเรียน และประเทศชาติ โดยมีระดับคุณภาพในแต่ละมาตรฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

ระดับ 1 แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ

ระดับ 2 มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู

ระดับ 3 เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

ระดับ 1 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเฉพาะในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ระดับ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ทั้งในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ระดับ 3 ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครู ให้สอดคล้องสัมพันธ์กันและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ระดับ 1 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

ระดับ 2 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม

ระดับ 3 พัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

ระดับ 1 เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม

ระดับ 2 ปรับปรุงแผนการสอนที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา

ระดับ 3 สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ระดับ 1 เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม

ระดับ 2 ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ระดับ 3 คิดค้น ผลิต และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลัพท์ที่เกิดแก่ผู้เรียน

ระดับ 1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเนื้อหาเป็นหลัก

ระดับ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดความคิดรวบยอด (Concept) เป็นหลัก

ระดับ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

ระดับ 1 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ในภาพรวมของกลุ่มผู้เรียน หรือห้องเรียนที่รับผิดชอบ

ระดับ 2 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียน จำแนกเป็น กลุ่มต่าง ๆ ของห้องเรียนที่รับผิดชอบ

ระดับ 3 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียน จำแนกเป็น รายบุคคล

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

ระดับ 1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ระดับ 2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำและแก้ไข ข้อบกพร่องในลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

ระดับ 3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จนผู้เรียนเกิดศรัทธา และปฏิบัติตาม แบบอย่างที่ดีเลือกสรรแล้วเป็นปกตินิสัย

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

ระดับ 1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนบรรลุดุฏประสงค์

ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ความสามารถ และ
ความถนัด ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จนเป็นนิสัย

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

ระดับ 1 ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน
บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานทางการศึกษาที่เกี่ยวกับชุมชนตามความรู้
ความสามารถ หรือความถนัด

ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานการศึกษาเพื่อชุมชน และร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา
เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นนิสัย

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

ระดับ 1 สามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ระดับ 2 สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และนำมาใช้ในการปรับปรุง
การเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี เทคนิควิธีการ นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ
การเรียนการสอน และวิชาชีพครู

ระดับ 3 สามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสาร นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการ-
สอนได้เป็นปกตินิสัย

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 11 ข้อ บุคคลที่จะเข้ามา
ประกอบวิชาชีพครู ควรมีความรักความเมตตาและความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลา
เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ครูควรมีการพัฒนาพฤติกรรมกาปฏิบัติตน
และพฤติกรรมกาปฏิบัติงานอยู่เสมอ ได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การเลือกอย่างชาญ-
ฉลาด การปรับปรุงพัฒนาแผนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน
โดยเน้นผลถาวร การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การปฏิบัติตนเป็น
แบบอย่างที่ดี การร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานและชุมชนอย่างสร้างสรรค์ และการแสวงหาและใช้
ข้อมูลข่าวสารในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2518) ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่า ลักษณะ
ของครูที่สังคมต้องการ มีดังนี้

- 1) ประพจน์มีมารยาทเรียบร้อยตามสมควร ไม่ต้องถึงขนาดเหมือนผ้าพับไว้
- 2) ประพจน์เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนตลอดเวลา
- 3) วางตัวเป็นกันเองกับนักเรียน
- 4) ยึดถือปฏิบัติตามวัฒนธรรม
- 5) หากความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัย ให้ออกเหนือไปจากวิชาที่สอนด้วย
- 6) เอาใจใส่อบรมศีลธรรมจรรยา โดยสอดแทรกในชั่วโมงสอน
- 7) แนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหาทั้งส่วนตัวและการเรียน
- 8) มีความยุติธรรม ความเมตตากรุณา ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีมารยาท และความประพฤติดี ความมีน้ำใจกว้างและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 9) ร่วมมือช่วยเหลือปรับปรุงชุมชนเมื่อมีโอกาส
- 10) แต่งกายเรียบร้อย ใช้เครื่องสำอางพอประมาณ ยืนหรือนั่งสงบเรียบร้อย มีเสียงพูดชัดเจนแจ่มใส และมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ

เจลิยา บุรีภักดี และคณะ (2520) ได้ทำการศึกษาลักษณะของครูที่ดีพบว่า ครูที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- 1) มีความรู้ดี มีการค้นหาความรู้และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่เสมอ
- 2) สอนดี สามารถใช้ภาษาได้ดี มีเทคนิคในการโน้มน้าวจิตใจคน และสามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างได้ ไม่เพียงแต่พูดอย่างเดียว
- 3) สุขภาพดี รู้จักป้องกันโรคติดต่อ งดเว้นสิ่งเสพติดทั้งปวง ไม่เสเพลและรู้จักรักษาอารมณ์ให้มั่นคง
- 4) ประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม มีเมตตา ชยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง
- 5) มีน้ำใจประชาธิปไตย มีเหตุผล กล้าทำ กล้าเผชิญความจริง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

กุลวดี เจืองเดช (2520) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูด้านการเตรียมการสอน และด้านการใช้อุปกรณ์การสอน พบว่า ครูที่มีพฤติกรรมการสอนในด้านการเตรียมการสอนมาก จะใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนมากด้วย

จำเนียร น้อยท่าช้าง (2521) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องครูดีในทัศนะของเด็ก พบว่า

- 1) เกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของครู ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาควรเป็นผู้มีวุฒิระดับปริญญาตรีสามารถสอนได้ทั่วไปและมีความสามารถเฉพาะรายวิชาและจบวิชาครูมาด้วย

2) เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครู ครูต้องระมัดระวังในการวางตัวเสมอ ครูควรแต่งกายเรียบร้อย ไม่แต่งกายนุ่งสไบ ใช้เครื่องสำอางประมาณ พุดจาไพเราะนุ่มนวลเสมอ พุดเสียงดัง มีอารมณ์เย็น เป็นกันเองกับเด็ก และมีอารมณ์ขันบ้าง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ควรมีลักษณะเป็นผู้นำและเป็นพี่เลี้ยงได้

3) เกี่ยวกับความรู้ด้านวิชาการ ครูควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทุกด้าน ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เคยเรียนวิธีสอนและผ่านการฝึกสอนมาก่อน ควรมีความรู้วิชาวัดผล ควรมีความรู้วิชาจิตวิทยา

4) เกี่ยวกับการสอนและการปกครอง ชอบครูที่เตรียมการสอน ใช้อุปกรณ์การสอน ตรวจงานสม่ำเสมอ สอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง ชอบให้ครูยึดระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับโดยเคร่งครัด ถึงแม้มีการลงโทษก็ยินดี ไม่ชอบครูที่ลงโทษโดยการเยินยอถึงแม้ความประพฤติจะด้อยไปบ้าง

5) เกี่ยวกับความประพฤติของครู ไม่เห็นด้วยกับการที่ครูจะไปเที่ยวพักผ่อนตามสถานที่เจริญมย์ต่าง ๆ ไม่อยากให้ครูดื่มสุรา เล่นการพนัน มีความประพฤติเรียบร้อย ครูควรรู้วัฒนธรรมแต่ไม่ต้องเคร่งครัดมากนัก

6) เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ของครู สามารถให้คำแนะนำแก่เด็กทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ ไม่ควรพูดจาแบบนักเลงกับเด็ก ชอบครูที่มีความยุติธรรมและใจดี ไม่ชอบวิธีที่ครูจะเข้ากับผู้ปกครองโดยวิธีการร่วมดื่มสุราหรือเล่นการพนัน ครูควรร่วมมือพัฒนาชุมชนและเชิญผู้ปกครองมาร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

7) เกี่ยวกับงานนอกเวลาและงานอดิเรกของครู ครูไม่ควรเป็นนายหน้า ไม่ควรออกเงินให้คนอื่นกู้เพื่อเก็บดอกเบี้ย ไม่ควรเลี้ยงปลากัดหรือไก่ชนเพื่อเอาไปแข่งขัน

กนกรัตน์ พระประเสริฐ (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชน ในกรุงเทพมหานครต่อวิชาชีพครู พบว่า

1) อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยมากที่สุด

2) ลักษณะเฉพาะตัวที่ครูมีอยู่แล้วในปัจจุบัน คาดว่าในอนาคตจะต้องมีมากขึ้น คือ ความยุติธรรม รักความก้าวหน้า รับผิดชอบงาน ซื่อสัตย์ มีน้ำใจนักกีฬา มีมนุษยสัมพันธ์ และเข้ากับผู้อื่นได้ดี มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ สุขุมรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผล อดทน มีความประพฤติดี มีศีลธรรม และมีความเป็นผู้นำ

3) บทบาทในกิจกรรมของชุมชนจะมีมากขึ้น ในอนาคตบทบาทที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับครูประถมศึกษา คือ รักษาจารีตประเพณีในชุมชน สำหรับผู้สอนในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย คือ กระตุ้นให้เกิดการวางแผนการแก้ปัญหาในชุมชน ส่วนครูระดับมัธยมศึกษาได้รับการคาดหวังให้มีบทบาทในชุมชนทุกบทบาทเท่าๆ กัน

4) การใช้เวลาในการทำงานคาดว่าในอนาคตครูจะใช้เวลาในการทำงานบางอย่างมากกว่าที่เคยทำในปัจจุบัน งานที่หนักสำหรับครูประถมศึกษา คือ การฝึกอบรมวินัย กิริยามารยาทของนักเรียน และปฏิบัติต่อนักเรียนเสมือนหนึ่งลูกหลาน ส่วนงานที่เน้นหนักสำหรับผู้สอนในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย คือ วิจัย ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน สำหรับครูมัธยมศึกษา งานทุกงานได้รับการคาดหวังว่าจะต้องใช้เวลาได้เท่าๆ กัน

5) จากการตอบแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้รับความลำบากอันเนื่องมาจากรายได้ต่ำสวัสดิการน้อย และปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำมากเกินไป และคาดหวังในอนาคตว่า จะได้รับการผ่อนผันลดชั่วโมงให้น้อยลง เพื่อที่จะได้มีเวลาเพียงพอในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิควิธีที่ทันสมัยและใช้นวัตกรรมทางการศึกษา นอกจากนั้นครูเหล่านี้ยังควรจะได้เงินเดือนและสวัสดิการเพิ่มขึ้นกว่าเดิม และควรมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ จากคำตอบที่ได้ยืนยันความเห็นว่าการครูระดับประถมศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้สอนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยไม่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้

ดิลก บุญเรืองรอด (2525) ได้สรุปรายงานการวิจัยเรื่อง ปรัชญาการศึกษาของครูในประเทศไทย (Philosophy of Teacher Education : Thailand) เรียบเรียงเป็นภาษาไทยว่าครูในอนาคตจะต้องเป็นผู้มีลักษณะต่อไปนี่มากกว่าปัจจุบัน คือ มีความยุติธรรม ความคิดก้าวหน้า มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีความรู้ มีน้ำใจนักกีฬา เข้ากับคนอื่นได้ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผล มีความอดทน มีคุณธรรมและความเป็นผู้นำ

ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ (2529) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา พ.ศ. 2521 พบว่า

1) ทศนคติและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ครูประถมศึกษา จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูในระดับสูง มีความคิดเห็นว่า วิชาชีพครูสำคัญเช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ เป็นวิชาชีพที่ต้องได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยตรง โดยเฉพาะงานสอนในระดับประถมศึกษาเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ ถึงแม้ว่าครูประถมศึกษาจะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูในระดับมากก็ตาม แต่ความพึงพอใจในงานอยู่ระดับปานกลาง

2) การเลือกอาชีพครูนั้น เพราะเห็นความสำคัญของงานครูเป็นอันดับแรก ประมาณร้อยละ 64 และพ่อแม่เป็นครูมาก่อนประมาณร้อยละ 8

3) ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของครูใหญ่ สัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา

4) ด้านคุณลักษณะเฉพาะและพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา มีท่าทางที่เป็นผู้นำ แต่มักใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง และขาดทักษะการตั้งคำถาม

ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปรากฏการณ์หักศอก พบว่า คุณลักษณะที่ควรจะมีเพิ่มขึ้นของครูในอนาคตมีดังต่อไปนี้ ความยุติธรรม ความคิดก้าวหน้า ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความรู้ ความมีน้ำใจนักกีฬา การเข้ากับคนอื่นได้ดี

‘ รงชัย กะทา (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกคุรุสภาจังหวัด อุบลราชธานีต่อโครงสร้างและบทบาทของคุรุสภา ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกเห็นด้วยมากกับบทบาทของคุรุสภาในด้านการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู

นพคุณ เคนพรม (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อวิธีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า วิชาชีพครู ยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติกันอย่างวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ เช่น ยังไม่ได้รับการควบคุมอย่างจริงจัง และการจัดตั้งสถาบันวิชาชีพเพื่อทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพ ทำให้มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับต่ำ และได้อภิปรายผลการวิจัยว่า ครูเห็นด้วยกับการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ผลิตครูออกมาเป็นจำนวนมาก โดยไม่มีการควบคุมคุณภาพให้ดีเท่าที่ควร ทำให้ครูบางส่วนที่ไม่เคยเรียนวิชาครูมาก่อน ก็สามารถประกอบอาชีพครูได้ ทำให้คุณภาพของครูบางส่วนไม่อยู่ในระดับที่พึงพอใจ รวมทั้งการขาดคุณสมบัติของครูที่ดีและมีความประพฤติไม่เหมาะสม ไม่ปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพครู ทำให้ศรัทธาหรือความเชื่อถือของสังคมที่มีต่อครูลดลง

บรรจง สลึงค์ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูประถมศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า คุณลักษณะของครูประถมศึกษาด้านการมีคุณธรรมจรรยาบรรณนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้มีในตัวครูอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะด้านรอบรู้ สอนดี และด้านมุ่งมั่นพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้มีอยู่ในตัวครู อยู่ในระดับปานกลาง

บุญเหลือ พูลทอง (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของคุรุสภาเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบวิชาชีพครูตามการรับรู้ของครู ผลการวิจัย

พบว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อออกไปอนุญาตแก่ผู้ประกอบวิชาชีพครู ครุยังรับรู้ในระดับน้อย ส่วนบทบาทของคุรุสภา ในการส่งเสริมด้านวิชาการ เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และครูส่วนมากต้องการให้มีการออกไปอนุญาตแก่ผู้ประกอบอาชีพครู

ประพวน อินทร์เถื่อน (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของข้าราชการครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตการศึกษา 7 พบว่าข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีทัศนคติต่อเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา หมดรอบรู้สอณดี อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ส่วนหมวดคุณธรรมจรรยาบรรณ และหมวดมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของข้าราชการครูต่างสังกัดที่มีต่อเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา เมื่อจำแนกพิจารณาเป็นรายหมวดพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกหมวด

ประสงค์ อวิโรจนกุล (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความรู้และสอณดี ด้านความมีคุณธรรมและจรรยาบรรณ และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา ผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น มีผลงานการปฏิบัติงานด้านวิชาการสูงกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป

วิทยา รุ่งนาค (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มโดยส่วนรวมมีความเห็นว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก แต่เฉพาะในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ปฏิบัติตนในเรื่องรอบรู้สอณดีและมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องคุณธรรมและจรรยาบรรณอยู่ในระดับมาก

วิลาวัณย์ พรหมโล (2539) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 พบว่า

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู มีความคิดเห็นว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทั้ง 11 ด้าน มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีความสำคัญมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง ครูมีความคิดเห็นว่า ทุกเรื่องมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องสมัครเป็นสมาชิกองค์กรสมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูเรื่องเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางสาธารณะ และเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้ มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการแสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง ครูมีความเห็นว่าเรื่องที่มีการปฏิบัติมากเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความเมตตาสุภาพต่อผู้เรียน การใช้วาจาสุภาพกับทุกคน มีความประพฤติเรียบร้อย ส่วนเรื่องที่ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เรื่องการเป็นวิทยากร การประชุม อบรมสัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการ การเปรียบเทียบพฤติกรรมของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูกลุ่มอายุ 25 - 29 ปี มีพฤติกรรมแตกต่างจากครูกลุ่มอายุ 40 ปี ขึ้นไป และครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีพฤติกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี มีพฤติกรรมแตกต่างจากครูกลุ่มอายุราชการ 20 ปีขึ้นไป

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพของครูประถมศึกษา มี 6 ด้าน คือ ต้องมีความรู้ในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีอุดมการณ์ มีวิญญานของความเป็นครู ร่วมพัฒนาชุมชน มีวินัย และต้องมีบุคลิกภาพเหมาะสม

สมสรร วงษ์อยู่น้อย (2520) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอน ด้านการบรรยายของอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ไม่ได้เป็นผลของความแตกต่างของเพศ ประสบการณ์และสถาบันประสาทปริญญาแต่อาจจะเป็นบุคลิกภาพส่วนตัวของอาจารย์แต่ละคน

เดมอ แสงวงศ์ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด หนองคาย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน โดยภาพรวมแล้วเห็นว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย อยู่ใน ระดับมาก แต่ศึกษาพิเศษมีความเห็นว่าครูประถมศึกษาทำการวิจัยการเรียนการสอน การนำผล การวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการเผยแพร่ปรับปรุงเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ อยู่ใน ระดับน้อย ปัญหาในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมในหมวดรอบรู้สอนดี และหมวดมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับมาก หมวดคุณธรรมจรรยาบรรณ อยู่ในระดับน้อย

สมใจ จิตวรินทร์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในวิชาชีพของครู โรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีองค์ประกอบทางโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในวิชาชีพครูโดยรวม อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจด้านลักษณะการเป็นครู สูงกว่าด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้าน สถานภาพวิชาชีพครู ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในวิชาชีพครู พบว่า ครูที่ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่ทำงานต่ำกว่า 10 ปี ครูที่ได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่ไม่เคยได้รับการพิจารณาความดีความชอบ เป็นกรณีพิเศษ

สุพจน์ ศุภกุล (2520) ได้ทำการวิจัยสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา ตามความ ต้องการของชาวเชียงใหม่เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา ในด้านหลักสูตรและการสอน ด้านวิชาการ ด้านการแนะแนว ด้านการปกครองชั้นเรียน และด้าน มนุษยสัมพันธ์พบว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษาและกลุ่มผู้ปกครอง มีความต้องการครูที่มีสมรรถภาพ ด้านการแนะแนว และการปกครองชั้นเรียนมากที่สุด

โสภณ สุยะศรี (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมของครูผู้สอนตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2536 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด เลย มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2536 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของครูที่มีอายุราชการต่างกันโดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายย่อย พบว่า มีพฤติกรรมใน เรื่องการจัดทำเอกสารและคู่มือในวิชาที่ตนรับผิดชอบ เรื่องการเผยแพร่เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ตลอดจนผลงานและเรื่องการสอนสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

อนันต์ งามสะอาด (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคยโสธร พบว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครู-อาจารย์ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดก็พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน จึงควรปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น โดยเฉพาะหมวดรอบรู้ สอนดี ส่วนหมวดมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และหมวดมุ่งมั่นพัฒนาก็ควรพัฒนาด้วย

อุทุมพร ทองอุไทย (2522) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูที่มีภูมิลำเนาต่างกัน พบว่า เพศ อายุและรายได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อวิชาชีพครู

ไวยยศ ลิบลับ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครู พบว่า ครูมีความคิดเห็นด้วยกับความสำคัญของวิชาชีพครู วิชาชีพครูมีปัญหาด้านการผลิตครู ด้านการสอบบรรจุ ด้านตัวครู ด้านมาตรฐานวิชาชีพครู ครูเห็นด้วยกับแนวทางการยกระดับวิชาชีพครู ด้านการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการควบคุมการผลิต ด้านการส่งเสริมวิชาชีพครู

อังคณา เรืองศิริบุญกุล (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในกรุงเทพมหานครต่อวิชาชีพครู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพวิชาชีพครูในระดับที่ดี และเห็นว่าเป็นอาชีพที่สร้างคนให้มีคุณภาพมากที่สุด รองลงมาคือสร้างความเจริญให้กับสังคมและประเทศชาติต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ อดทนและเสียสละ ข้อที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ระบาย มีเวลาว่างมาก โดยส่วนรวมผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพวิชาชีพครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครู พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าลักษณะของครูปัจจุบันคือ ให้ความยุติธรรมต่อนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ฝึกกิจกรรมรายท่อนักเรียน แต่งกายดูภาพรู้จักให้อภัย เกร่งครัดในระเบียบวินัย

จากผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมวิชาชีพครู ด้านฐานะเศรษฐกิจเหมือนกัน คือ เพิ่มเงินเดือนให้สวัสดิการแนวทางอื่นที่ต่างกันคือลดภาษีเงินได้และต้องประหยัด แนวทางด้านสังคมที่เหมือนกันคือ เข้าร่วมพัฒนาชุมชน อบรรมนักเรียน แนวทางอื่นๆ คือ ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน ส่วนด้านวิชาชีพแนวทางที่เหมือนกันเป็นอันดับ 1 คือ จัดทำจรรยาบรรณครู แนวทางอื่นๆ คือ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก

นักศึกษาครู เพิ่มเงินเดือน มอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถ ออกใบประกอบวิชาชีพ
 ปรับรองครุวิชาชีพและสร้างขวัญและกำลังใจครู

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์ท (อ้างถึงใน อนันต์ งามสะอาด, 2535) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่
 นักเรียนมัธยมศึกษาพึงพอใจ พบว่า ครูที่นักเรียนชอบมากที่สุดปรากฏผลเรียงตามลำดับ ได้แก่
 ครูช่วยงานดี ช่วยอธิบาย เอาใจใส่ตรวจตรา ยิ้มแย้มแจ่มใสมีอารมณ์ขัน เป็นกัลยาณมิตร สนใจ
 และเข้าใจเด็ก ทำให้งานเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เข้มงวดในการคุมชั้นเรียน แต่ต้องมีการนับถือบุคคล
 ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่มีผู้ใกล้ชิด

วิทธี (อ้างถึงใน เฉลียว บริรักษ์, 2520) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี
 ตามทัศนะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า มีลักษณะ 12 ประการ ดังต่อไปนี้
 สำคัญที่สุด คือ มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย มีความกรุณาและสนใจเด็กเป็นรายบุคคล อดทน
 มีจิตใจกว้างขวาง ลักษณะท่าทางดี ยุติธรรม ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก มีอารมณ์ขัน ความประพฤติดี
 และคงเส้นคงวา สนใจในปัญหาของเด็ก ยืดหยุ่น รู้จักยอมรับและยกย่อง มีวิธีการแปลกใหม่
 มาสอน

บาร์ และคณะ (อ้างถึงใน ชาญชัย อาจิมมาจาร, 2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
 บุคลิกภาพของครูพบว่าบุคลิกภาพของครูที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมีดังนี้ จำเริญ เอาใจใส่
 ให้ความร่วมมือ น่าเชื่อถือ มีศีลธรรมจรรยา มีความสุขุมรอบคอบ มีความยืดหยุ่น มีความมานะ
 มีการตัดสินใจดี ประสาทไว ไม่เอาเรื่องส่วนตัวมาปนกับงาน มีความกระตือรือร้น มี
 บุคลิกภาพ มีเสน่ห์ มีความเป็นนักวิชาการ

ชาร์เตอร์ และ วาเบิลส์ (อ้างถึงใน อนันต์ งามสะอาด, 2535) ได้ทำการวิจัยพบว่า
 ครูต้องมีลักษณะสำคัญ 25 ประการ ดังนี้ ปรับตัวได้ดี ลักษณะท่าทางดึงดูดใจ มีความสนใจ
 กว้างขวาง รอบคอบ แม่นยำ แน่นนอน รู้แจ้งแทงตลอด เมตตา กรุณา ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักร่วมมือ
 คงเส้นคงวา กระตือรือร้น พุดคล่อง กล้า มั่นคง และเป็นตัวของตัวเอง ตัดสินใจดี สุขภาพดี
 เห็นการณ์ไกล ซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ อดทน มีลักษณะผู้นำ มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 มีเสน่ห์ จำเริญ มองโลกในแง่ดี อารมณ์ขัน สังคมดี เลี้ยงดี สะอาดและเป็นระเบียบ เปิดเผย
 ช่างคิดช่างฝัน หัวก้าวหน้า ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง มีรสนิยมดี ฉลาด ถ่อมตัว มีคุณธรรม
 เป็นอยู่อย่างง่าย ๆ คุมตัวเองได้ ประหยัด

ไวแกนด(1971) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อสมรรถภาพด้านการสอน
 ของครูมี 6 ด้าน คือ

- 1) ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา
- 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
- 3) การพัฒนาทักษะในการตั้งคำถาม
- 4) การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) การประเมินผลความก้าวหน้า
- 6) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

สรุป การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครูผู้สอน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู บุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูควรมีความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโต และมีพัฒนาการในทุกด้าน ทั้งควรมีคุณลักษณะอย่างน้อย 4 ประการ คือ รอบรู้ ลอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา ศรัทธาอาชีพครู